

2020-09-29

SFS dnr P2-6/2021

Handläggare: Frida Sundqvist

Möjlighet för universitet och högskolor att ställa krav på lämplighet som särskild behörighet för antagning till lärarutbildning

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har givits möjlighet att svara på remiss av promemorian Möjlighet för universitet och högskolor att ställa krav på lämplighet som särskild behörighet för antagning till lärarutbildning (dnr U2020/03981/UH).

SFS instämmer i utredningens syn på att skolan och i synnerhet utbildning överlag är avgörande för det svenska samhällsbygget, där kunniga och kompetenta förskollärare och lärare har en central betydelse för detta. Däremot ställer sig SFS tveksamma till att lämplighetsprövning som metod när det kommer till att avgöra en individs förmåga att tillgodogöra sig utbildningsmoment av skäl som här kommer att redogöras för.

Avstyrker förslaget

SFS anser att urvalet till högre studier bör göras utifrån den sökandes kunskaper och färdigheter, men det är utbildningen i fråga som ska ge alla med grundläggande behörighet förutsättningarna att uppfylla utbildningens mål utifrån förkunskapskraven. SFS håller därför med om den kritik som Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) framförde 2015 när Universitets- och högskolerådet (UHR) fick i uppdrag att samordna en försöksverksamhet med lämplighetsbedömningar vid antagningen till lärar- och förskollärarytutbildningen. SUHF påpekade det

motsägelsefulla i att före utbildningen låta en bedömning av förmågor som är tänka att utvecklas under utbildningen ligga till grund för antagningen.

Enligt UHRs bedömning av resultatet av försöksverksamheten som framgår i rapporten "Lämplighetsbedömning av sökande till lärarutbildningar", framgår ett sammantaget intryck att inget tyder på att lämplighetsprövningen hade positiva effekter på studenternas benägenhet att stanna kvar på utbildningen eller förmåga att ta högskolepoäng. I stället noterades att lämplighetsbedömda studenter vid några program presterade sämre eller hade fler avhopp än andra studenter på samma utbildning. UHRs rapport visade även att lämplighetsbedömda studenter inte var mer motiverade eller akademiskt engagerade än de andra studenterna, ett och ett halvt år in på utbildningarna.

Lämplighetsbedömningen i försöket utgick från bl.a. en intervju och ett skriftligt prov. Det visade sig att sökande med högre gymnasiebetyg klarade lämplighetsprovet bättre och att sökande med utländsk bakgrund eller från studieovana hem i högre grad bedömdes som ännu ej lämpade. Således missgynnades dessa grupper av lämplighetsprövningen som metod. SFS drar därmed slutsatsen att lämplighetsbedömningar riskerar att motverka Högskolelagens mål om breddad rekrytering.

SFS vill dock uttrycka förståelse för tanken bakom lämplighetsprövning, det vill säga att antagna studenter ska känna sig utvalda och mer motiverade, att lärarutbildningar ska få högre status och att genomströmningen ska öka. I slutändan handlar det om att rekrytera kompetenta lärare som bidrar till att höja kunskapsnivån i samhället, utveckla demokratin, utjämna skillnader i uppväxtvillkor, förbereda inför eventuella högskolestudier, samt flera andra positiva effekter som utbildning för med sig. Vi befarar dock att lämplighetsprövning som metod är ett ineffektivt sätt att komma åt detta, som snarare riskerar att förhindra det man i slutändan vill uppnå.

SFS ser även risk för att lämplighetsprövningar som metod sprider sig till fler utbildningar, där det inte heller kan anses lämpligt, relevant eller rättssäkert. Tanken bör vara att alla med behörighet ska kunna söka en utbildning och att man under utbildningens gång förvärvar de kunskaper och den kompetens som man bör ha för att bli lämplig för yrket vid utbildningens slut. Därmed menar SFS att man bör arbeta med kvalitetshöjande insatser som ger förutsättningar att bli lämplig till ett yrke, i stället för att sälla bort potentiella studenter innan de ens har givits en chans att påbörja en utbildning.

Andra metoder bör övervägas

SFS tror istället på andra saker som kan syfta till att öka attraktiviteten i läraryrket och lärarutbildningen. Vad gäller yrket så är det naturligt att arbetsmarknadens parter

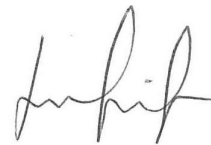
tar ett ansvar för att se till att arbetsvillkor och löner är så goda som möjligt. Vad gäller utbildningen gäller det att se till att det finns tillräckligt med resurser till utbildningen, tillräckligt med lärarledda timmar, att det finns utbildade handledare under VFU-perioden, att inte VFU medför allt för stora kostnader som riskerar att drabba studenternas ekonomi, m.m. Detta är en fråga för både regering och lärosätena att titta på hur man kan bidra med detta. En annan god idé är att tillfråga studenterna själva vad de vill se i utbildningen som skulle kunna öka deras intresse att gå en utbildning eller stanna kvar i utbildningen.

Sammantaget avstyrker SFS därmed förslaget om lämplighetsprövning som särskild behörighet vid antagning till lärarutbildningen.

Linn Svärd
Vice ordförande

linn.svard@sfs.se
070-545 70 45

Frida Sundqvist
Politisk sekreterare

frida.sundqvist@sfs.se
073- 679 98 60